

Χρήστος Χωμενίδης

Ο συγγραφέας
Χρήστος
Χωμενίδης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ
ΜΥΡΤΩ ΛΟΒΕΡΔΟΥ

Ο Χρήστος Χωμενίδης διανύει μια εξαιρετικά δημιουργική εποχή: Τριάντα χρόνια μετά το «Σοφο παίδι», μοιάζει να έχει δικαιώσει προσδοκίες και ελπίδες. Η «Νίκη», ο «Φοίνικας» κάνουν διεθνή καριέρα, η «Δίκη Σουάρεφ» κερδίζει συνέχεια έδαφος... Τώρα με το «Γίνεται δέντρο το πουλί» κάνει θεατρική πρεμιέρα.

Πρώτη φορά γράφετε θέατρο;
«Δεν ξέρω να γράφο θέατρο. Αυτό είναι η προσπάθεια ενός ανθρώπου που έχει δει θέατρο αλλά δεν έχει εκπαιδευθεί. Είχα πάντα ένα δέος και μια τεράστια αγάπη στους ανθρώπους του θεάτρου και πάντα έκανα παρέα μαζί τους. Προ δεκαετίας έγραψα ένα θεατρικό για την Ελένη Παπαδάκη, αλλά δεν βρήκε τον δρόμο του».

Διαφέρει η γραφή;
«Δεν ξέρω. Μου αρέσει πολύ ο σπακαριστός διάλογος. Δεν είμαι αυτό που λέμε φανταστικός θεατροφιλος, αλλά είχα δει πολύ θέατρο ως παιδί. Θυμάμαι το συναίσθημα, όταν οι γονείς μου με πήγαιναν στο Τέχνης τον χειμώνα, στις επιθεωρήσεις της Λεωφόρου Αλεξάνδρας το καλοκαίρι. Θυμάμαι τους ηθοποιούς, θυμάμαι να βγαίνω συγκλονισμένος. Αρα τη θεατρική συγκίνηση την έχω δεχθεί».

Και τώρα;
«Η Κατερίνα Ευαγγελάτου μου πρότεινε τον «Ιωνά», πίστευε ότι μου πηγαίνει – είχε δίκιο. Ο «Ιωνά» του Ευριπίδη είναι ένα έκθετο παιδί που μεγαλώνει στους Δελφούς, στο Μαντείο. Ερχονται οι γονείς του από την Αθήνα, το αναγνωρίζουν, το παίρνουν μαζί τους, το κάνουν διάδοχο. Το δικό μου είναι ένα έκθετο παιδί στο Μαντείο, το καθαρίζει, το φροντίζει, και έχει το παράπονο ότι οι γονείς του το εγκατέλειψαν. Εμφανίζεται το τρομερό ζεύγος Κρέουσσος - Ξοίθου. Ο Ξοίθος νομίζει ότι ο Ιωνά είναι γιος του, αποδεικνύεται της Κρέουσσας με τον Απόλλωνα. Ο Ιωνά αντιλαμβάνεται ότι βασικά δεν τον θέλουν για γιο τους αλλά ως όχημα της δικής τους υστεροφημίας και φιλοδοξίας. "Εγώ δεν θα γίνω τρένο στις δικές τους ράγες" λέει, και το σκάει. Όλο αυτό το στήνω με την έννοια ότι όντας στο Μαντείο των Δελφών, χώρο τερό, που ίππεται μεταξύ ουρανού και γης, δεν έχει καμία απολύτως εκτίμηση στην πολιτική εξουσία. Έχει δει όλους αυτούς με κάποια εξουσία που πηγαίνουν στο Μαντείο και ζητούν συμβουλή, πόσο άθλιο είναι γενικώς».

Σαν πολιτικό σκόλιο, με χιούμορ;
«Όλα με χιούμορ τα γράφω. Στην προκειμένη περίπτωση θέλω ο κόσμος να γελάσει, να είναι μια παράσταση ευροφική, ιλαρή. Είναι ένα έργο βαθύτατα αντεξουσιαστικό, με τον τρόπο που το βλέπω εγώ, δηλαδή παιγνιώδως αντεξουσιαστικό. Ο Ιωνά δεν παίρνει τον εαυτό του σοβαρά, και αυτή είναι η επαναστατική του, τελικά, χειρονομία: Είναι ο άνθρωπος της στιγμής».

Παρακολουθείτε πρόβες;
«Ναι, πήγαινα και στη "Νίκη". Προσπαθώ να μην είμαι παρεμβατικός, σαν την κακιά θεθερά. Ιωώς γιατί έχω την πεποίθηση ότι έχω πάρα πολλά έργα και τα δίνω ελεύθερα.

«ΕΧΩ ΕΘΝΙΚΟ ΟΡΑΜΑ»

Ο συγγραφέας παρουσιάζει τη δική του θεατρική εκδοχή στον «Ιωνα» του Ευριπίδη με το «Γίνεται δέντρο το πουλί» στη Μικρή Επίδαυρο

Ο θίασος της παράστασης «Γίνεται δέντρο το πουλί»

Σκηνοθεσία Τάκης Τζαμαργιάς. Παιζουν: Γεράσιμος Γεννατάς, Ευγενία Δημητροπούλου, Λένα Δροσάκη, Στέλιος Ιακωβίδης, Γωγώ Μηρέμπου, Δημήτρης Φουρλής, Μικρή Επιδαύρος, 4-5/8.

Δεν γράφουμε πάνω στο μάρμαρο, γι' αυτό μου φαίνονται έως και κομικοί όσοι έχουν γράψει κάτι και λένε ότι απαγορεύεται να αλλάξει έστω ένα "και". Εγώ το δίνω, το εμπιστεύομαι και λέω "κάν' το ό,τι θες"».

Από γενναιοδωρία;
«Ναι. Το έργο τελειώνει με τη "Μυρτιά" του Μίκη και του το αφιερώνω. Στη διαθήκη του έγραψε ότι "θα έπρεπε να πληρώνω τους ανθρώπους που ακούν τα τραγούδια μου κι όχι εκείνοι εμένα, τους είμαι ευγνώμων" – και ότι "εγώ απαγορεύω το απαγορεύεται". Είμαι της άποψης του. Είναι μεγάλο κομπλιμέντο για ένα έργο να διασκευαστεί».

Γράφετε συχνότερα τελευταία. Υπάρχει εξήγηση;
«Κι εγώ το έχω παρατηρήσει, ένα βιβλίο κάθε ενάμιση χρόνο. Έχω πια πολύ υλικό, έχω βελιώσει και τα εκφραστικά μου μέσα, τα όπλα μου. Αλλά επειδή είμαι ένας άνθρωπος που από τα 15 ως τα 55 ζω έντονα, έχω γεμίσει μπαταρίες. Είμαι μαμούνι, μπαίνω, ρωτάω, προσπαθώ να συναναστρέφομαι ανθρώπους από κάθε χώρα. Έχω πια αποκτήσει μέτρο σύγκρισης – σε βοηθάει να διασαφηνίζεις. Κι έχουν όλα πάει καλά, με καλές κριτικές. Βέβαια πρέπει πάντα να υπάρχουν και οι κακές. Γιατί αλλιώς κάτι κακό συμβαίνει, σε έχουν θεωρήσει στο απυρόβλητο, άρα κοντά στα ηγαστά. Είναι όμως τραγικό ότι πια οι κριτικοί δεν επηρεάζουν – και πρέπει. Ζητούμενο κάθε εποχής είναι να υπάρχουν κόντρες».

Η «Νίκη» πήρε το Ευρωπαϊκό Βραβείο Μυθιστορήματος, κυκλοφόρησε και στην Αμερική, ο «Φοίνικας» στη Γαλλία, με άρθρο στον «Monde»...

«Νιώθω χαρούμενος και γαλήνιος, γιατί έχω ιδρώσει τη φανέλα, την έχω μουσκέψει, την έχω στύψει. Κατά τ' άλλα τα βραβεία είναι σαν τις παιδικές αφρόσπιες. Πρέπει να τις έχει περάσει γιατί αν τις έχεις μπροστά σου είσαι σε μια ταραχή. Τι άλλο βραβείο να πάρω στην Ελλάδα; Βραβείο είναι να σε σηματοποιεί κάποιος στον δρόμο και να σου πει ότι του άρεσε κάτι που διάβασε. Είχε πολλά χρόνια να βγει ένα ελληνικό μυθιστόρημα στα αγγλικά, όχι σε University Press αλλά στην αγορά. Νομίζω ότι έχω μια χαρισιατική εκδότηρια, την Άννα Πατάκη. Αμα η "Νίκη" πάει καλά προφανώς αυτό θα ανοίξει μια πόρτα. Αυτό με ενδιαφέρει εμένα, να ανοίξω την πόρτα, να στρώσω το τραπέζι... Δεν θέλω εγώ να φάω όλα τα φαγητά».

Πού στοχεύετε;
«Έχω εθνικό όραμα, όσο απείο κι αν φαίνεται. Μέσα από την τέχνη η Ελλάδα πρέπει να κάνει rebranding, να ξανσοστηθεί ως ένας τόπος μεταξύ ουρανού και γης. Για μένα η Ελλάδα είναι σαν μεγάλη αγκαλιά, σαν τη μαμά μου, σαν τη μαμά μου και την κόρη μου ταυτόχρονα. Μεγαλώνοντας γίνομαι όλο και πιο ελληνολάτρης. Όσο για τα βιβλία, έναν τομέα που γνωρίζω, θα 'θελα όλα όσα παίρνουν κρατικό βραβείο να μεταφράζονται αυτομάτως, σε δέκα γλώσσες, και, με κρατική υποστήριξη, να μοιράζονται. Και να κάνουνε πάρα πολλές βιβλιοθήκες, σχολικές, δημοτικές...».